DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSPEPSIA.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
DYSPEPSIA.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

Pro Gradu Doctoris,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JOANNES FOREMAN,

BRITANNUS,

Ad diem 24 Junii, hora locoque solitis

EDINBURGI:

EXCUDEBANT C. STEWART ET SOCII, ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

1800.

GEORGIO HOME, ARMIGERO,

DE PAXTON,

HOCCE TENTAMEN INAUGURALE,

SACRUM VULT

JOANNES FOREMAN.

Cui potiſſimum, ex amicorum numero, haſce ſtudiorum primitias, conſuetudini morigerans, dicarem, mecum reputanti, diuque hærenti; nemo te, Vir Optime, a quo tot in me, et tam benevole, collata ſunt beneficia, dignior viſus eſt quem hujuſmodi amicitiæ teſtimonio ornarem. Accipias, igitur, hocce meæ erga te obſervantiæ pignus, qualecunque eſt, minus neceſſitudini, quæ inter nos exiſtit, quam animi dotibus virtutibuſque, quibus inſignis es, debitum; bonique facias, obſecro—

Vale.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSPEPSIA.

JOANNE FOREMAN, AUCTORE.

CUM alma Academia Edinburgena lege ſanxit, ne quis, niſi opuſculo de re medicâ conſcripto, ad Doctoris gradum evehatur; pauca igitur, illum honorem jam ambiens, de cruditate, quippe malo frequente atque moleſto, conſcribere ſtatui.

Ventriculo non ſolum ob nervos, quos a

pari vago, octavo, et intercostalibus accipit, sed etiam ob munus insigne, quo fungitur, magnum cum reliquo corpore consortium est; hinc ratio quodammodo reddi potest, quare res in ventriculum receptæ partes corporis etiam remotissimas non raro afficiunt; quare, languido ventriculo, omnia languent; et denique, cur, corpore affecto, ventriculi functiones turbantur.

Machinæ humanæ partes, omnium instar, variis vitæ functionibus perpetuò atteruntur; detrimentum igitur cibo idoneo, qui in naturam nostram mutatur, sine fine reficiatur, necesse est. Hæc cibi mutatio ventriculo præcipuè absolvitur; ubi ritè perficitur, concoctio, ubi verò malè, cruditas, seu *dyspepsia*, apud medicos audit. Hæc a CULLENO sic definitur:

" Anorexia, nausea, vomitus, inflatio, ructus,
" ruminatio, cardialgia, gastrodynia; pauciora
" saltem

" ſaltem vel plura horum ſimul concurrentia,
" plerumque cum alvo aſtrictâ, et ſine alio,
" vel ventriculi ipſius, vel aliarum partium
" morbo *."

Cùm nulla autem definitio, quamlibet accurata, cuncta morbi phænomena complecti poteſt, eadem mali hiſtoriam tradendo fuſiùs narrentur oportet.

HISTORIA.

Cruditatis indicia adeo varia in variis exemplis exiſtunt, ut nulla certa eorum concurſio, ordo, aut numerus tradi poſſit; frequentiora igitur et inſigniora tantum enumerabimus.

* Synop. Noſol. Method. T. II. gen. XLV.

Malo ineunte, vel non multùm provecto, ponderis et molestiæ sensus præcipuè post pastum in cordis scrobiculo percipitur; et interdum stomachi calor, cum materiei plerumque acidæ, modò verò insipidæ, adest. Cibi appetentia paulatim minuitur, quod inter jentandum præcipuè sentitur; animus demissus est; et cibi assumpti pars sapore vario, plerumque acido, modò amaro, modò rancido, aut etiam putrido, in os evocatur. Nec desunt a ventriculo laborantes, quibus cibi, animalium ruminantium instar, e ventriculo in fauces non raro rejicitur. Aliæ quoque, præter ventriculum, partes afficiuntur; totum enim corpus ventriculi valetudinis particeps fit; caput sæpe dolet, cor et arteriæ debiliùs micant; illudque interdum palpitat; corporis extrema frigescunt; labra solitum ruborem amittunt; lassitudo et languor a quovis fere nisu sentiuntur; abdomen non rarò aëre distenditur, qui modò supra, modò infra erumpit; ventrisque pro-

fluvies

fluvies, quæ ſigna ſæpe levat, interdum ſupervenit; ſomnus fit difficilis, et ſi miſer fatigagatus obdormiverit, horrificis inſomniis turbatur; anima malè olet; lingua aret, et cruſtâ viſcidâ obducitur; mens ipſa, in conſortium rapta, ſolitis ſtudiis curam intendere nequit. Progrediente malo omnia hæc ſigna in deteriùs mutantur, et nova ſuccreſcunt: nauſea et vomitus frequentiores fiunt, ciborum appetentia uſque eò minuitur, ut vel conſpectus eorum faſtidium ferat; ventriculus dolore obtuſo et ferè perpetuo angitur, nec niſi admodum parvum cibi modum retinere poteſt; minima frigoris caloriſque viciſſitudo ſtatim ſentitur; dolor capitis fit ſævior; ſpirandi difficultas, aurium tinnitus et vertigo urgent; cor frequentiùs jam palpitat; artuum inferiorum, præſertim pedum, frigus ſæpe percipitur; tuſſis aliaque ſigna quæ hepatitidem vetuſtam mentiuntur, et acceſſiones, putà meridianæ et veſpertinæ, ſuperveniunt;

ventriculi

ventriculi mobilitas adeo intenditur, ut aſſumpta non rarò ſtatim rejiciantur; et diarrhœa ſæpius jam, præ auctâ inteſtinorum mobilitate, exoritur; ſaliva ob glandularum laxitatem ſolito uberiùs manat; urina modò ſolito coloratior, modò verò limpida et copioſius redditur.

Huic malorum catervæ urgenti magna corporis macies, mobilitas, atque debilitas, ſe comites jungunt; muſculi ſolito molliores fiunt; motus faſtidium gravius fit, corporis enim exercitatio etiam levis, magnam defatigationem, ſpirandi difficultatem, et interdum animi etiam deliquii ſigna efficere ſolet.

Æger non rarò ſummo languore, mœſtitia, et metu, ex leviſſimis, aut etiam nullis, præter iſtas, quas præſtigiatrix imaginatio creaverit, cauſis afficitur; animus plus quàm cuiquam inexperto demittitur; facies triſtis, pallida, et

collapſa

collapſa verus animi index exiſtit; æger omni ſalutis ſpe abjectâ, ægritudinem ſuam ultra modum exauget; mala haud exiſtentia fingit; infauſtumque eorum eventum prædicit; et ſiquis valetudinem imaginationis fallacis prolem eſſe dicat, ira exæſtuat; priſtinam hilaritatem morumque ſuavitatem amittit; memoria denique et judicium uſque eò minuuntur, ut æger ſibi ipſi necem interdum conſciſcat.

Jamque præcipua tradidimus ſigna, quæ malum naſcens, progrediens, et inveteratum comitantur; omnia autem indicia recenſita rarò eundem ægrum torquent; raròque ſtabili aut fixo ordine ſibi ſuccedunt; curſum ſuum ſenſim abſolvunt; et perrarò ad ſummam inveterationem perveniunt. Non deſunt quidem exempla, in quibus paucæ tantum ex notis mali enumeratis per totum vitæ curſum, generali ægrorum ſanitate parum affectâ, adfuerunt. Malo autem ſummam inveteratio-

nem

nem adepto, viſcerum tumores, hydrops, febris *hectica*, alvi proluvies, aut lenta valetudo qua tanquam ideo carpitur, ægri vitam tandem extinguunt.

CAUSÆ REMOTÆ.

In duo capita a Culleno diſtribuuntur : 1*mo*, quæ in ventriculum recipiuntur ; 2*do*, quæ alias partes corporis primò afficiunt, indeque vim ſuam in ventriculum diffundunt.

Primo capiti accenſeri debent opium, liquores meraciores, nicotiana, thea, coffea, diæta nimis parca, ingluvies, animi affectus, vita ſedentaria, venus, aer humidus et frigidus, ſtudium nimium, vigiliæ, quibus addi poteſt vomitio frequens.

De

De harum caufarum operandi modo alii aliter cenfent; eas autem toti corpori, et præfertim ventriculo, debilitatem inferre inter omnes convenit; quo facto, humoris illius peculiaris, qui fuccus gaftricus audit, et princeps concoctionis caufa exiftit, fecretio neceffario minuitur, vel etiam corrumpitur. Opii ufus ventriculo admodum nocet; quamvis enim cordis et arteriarum actionem initio augeat, et animum, vini inftar, excitet, miram tamen debilitatem tandem efficit. Liquores meraci eundem ferè effectum præftant; jecur autem præcipue lædunt; hoc enim vini fpiritum potantibus non rarò tumet et induratur. Nicotiana in fyftema nervofum præcipue agere videtur, falivæ fecretionem infigniter auget; hinc humor ifte concoctioni fanæ adeo neceffarius damnofè expuitur. Thea copiofius affumpta ventriculo eodem ferè modo, quo opium, nocet; porro calor ejus, fibras mufculofas laxando, ad effectum nonnihil conferre videtur; cæterarum

et MONRO, experimentis ingeniosis veram causam invenerunt. Hic, anno 1764, frusta ossis femoris ovilli accuraté ponderata et dein offæ carnis inclusa cani devoranda dedit: ossa minora, ventriculi vires per viginti horas passa, penitus soluta erant; majora, magnam ponderis sui partem amisisse inventum suit; hinc Professor humorem peculiarem, qui non solùm carnes, sed ossa etiam solvendi vi pollet, ventriculo secerni jure collegit. Alii philosophi, Stephens hujus academiæ alumnus, et Spallanzani, anno 1777, exinde hanc physiologiæ partem non sine laude excultam haud parum auxerunt.

Hunc liquorem præcipuam concoctionis causam esse; inter omnes fere medicos jam constat; elementa verò quibus constat, chymia nondum detexit: Dr Stephens et Spallanzani eum cibos etiam extra ventriculum dissolvere, et fermentationi ac putredini insigniter

insigniter obstare, experimentis sæpe iteratis invenerunt. Aliæ quidem sunt concoctionis causæ adjuvantes, sed remotæ; quales sunt escarum confectio, calor, saliva, aër unà cum cibis glutitus, et agitatio, quæ omnia cibos in ventriculo cum succo gastrico commiscendo, et particulas ejus eidem proximando, præcipue agere videntur.

Causæ dyspepsiæ remotæ hoc, ut ex iis quæ supra diximus, patet, commune habent, quod omnes, totum corpus, et præsertim ventriculum infirmando, agant: Ventriculus, igitur, præ debilitate cibos assumptos rejiciet, aut saltem rejicere molietur: hinc nausea et vomitus, signa mali frequentia. Ob eandem causam, nimirum debilitatem, succus gastricus solitâ copiâ non secernitur, etiamque modus quo secernitur, corrumpitur. Inde cibi in ventriculum recepti in fermentationem ruunt; acidum carbonicum gignitur, hinc ventriculi inflatio,

ructus,

ructus, ruminatio: gastrodynia ex ventriculi spasmis a debilitate pendentibus, et gastrodynia ex acore generato, aut succi gastrici naturâ mutatâ, exoriantur. Alvi pigritia eidem debilitati intestina afficienti tribuenda. Vertigo, tinnitus aurium, capitis dolor, mœstitia, et metus, ex consortio quod ventriculo cum cerebro est; tussisque, spirandi difficultas, singultus et palpitatio, ex nexu quæ eidem organo cum pulmone intercedit, maxima ex parte pendere videntur.

DIAGNOSIS.

Dyspepsiæ indicia aliorum morborum comites sæpe existunt; cumque, non nisi malo primario sublato, sanari nequeant, notæ, quibus dyspepsia *sympathica* et *idiopathica* internoscantur, tradantur

tradantur neceſſe eſt. Affectiones quibus dyſpepſia confundi periclitatur, ſunt *ſcirrhus pylori*, *hepatitis vetuſta*, *podagra atonica* et *amenorrhœa*.

Scirrhus pylori dyſpepſiæ indiciis ſemper ſtipatur; in illo autem cibus multo magis imperfectus eſt, et certo ac definito tempore, duabus plerumque aut tribus horis poſt paſtum elapſis, rejicitur. Porro vomitus eſt multò frequentior; magnus ventriculi ardor, cum ructu acido, graviſque pylori dolor, preſſu auctus, et tumor ſæpe ſentiuntur; et tandem macies inſignis, febris hectica, ſuperveniunt; materiaque nigricans aut ſanguinea, vel pus aut ſanies ſupra infrave rejicitur; quæ res admodum diverſæ ſunt in dyſpepſia idiopathica. Denique pylorus raro afficitur ſcirrho, quin duodenum quoque eâdem affectione plùs minùs afficiatur.

Hepatitis vetuſta dyſpepſiæ notas ſæpiſſime comites

comites habet: et contra hæc illam adeo interdum ſimulat, ut medici etiam in rerum uſu verſati in errorem interdum incidant, et hydrargyrum non ſine gravi ægri damno dent: hepaticis autem dolor partium ſcrobiculo cordis vicinarum, epigaſtrii, et hypochondriorum dextrorum preſſu ſentitur. Calor auctus, arteriarum ictus præter conſuetudinem celeres, aliaque febriculæ ſigna, ſub noctem præſertim invadunt. Jecoris tumor non rarò percipi poteſt; vultûs ſpecies admodum peculiaris eſt; color eſt ſubflavus, oculi habeſcunt; et palpebræ inferiores circulo flavido tinguntur, denique ſi medicus de mali naturâ anceps hæreat; inquirendum eſt num æger in regionibus calidis peregrinatus fuerit, an poculis indulgeat. Si medicus his rebus curam intendat, rarò in errorem incidet.

Podagra atonica animum ad ſequentia advertendo cognoſci poteſt: ſi æger parentibus podagricis

podagricis oriundus ſit, annum trigeſimum quintum circiter agat, ſi dyſpepſiæ notæ ſubitò accedant et recedant, ſi pedes antea podagroſi fuerint, dubitari non poteſt, quin podagra malorum, quibus angitur, cauſa exiſtet.

Amenorrhœa dyſpepſiæ indiciis ſæpe ſtipatur; ſi autem menſes ſolito fluxûs tempore non apparent, cæteræque chloroſeos notæ adſint, vel ſi in adultis menſium ſuppreſſio ventriculi affectionem prægreditur, cruditatis origo erit manifeſta.

PROGNOSIS.

Dyspepsia rarò quidem funeſta eſt, præſertim ſi æger ſit juvenis, et morbus non diutius

 perſtiterit,

perſtiterit, et cauſis remotis ſedulo occurratur; ſin autem morbus, ob idoneam medendi rationem neglectam, longiùs progreſſus fuerit, ægerque ætate provectior ſit, ſpes erit in angusto; nam viſcerum tumores, et hydrops, eorum effectus, ventris proluvies, *febris hectica*, aliave lenta valetudo vitæ finem tandem imponunt.

RATIO MEDENDI.

In tria conſilia a Culleno dividitur:

1*mo*, Cauſarum occaſionalium evitationem.

2*do*, Signorum graviorum curationem.

3*tio*, Ventriculi virium refectionem.

Princeps

Princeps quidem curæ pars in causis remotis evitandis consistit: si hoc negligatur, medicina frustra datur.

Quoad secundum consilium, signa præcipua, quæ morbum graviorem reddunt, sunt anorexia, nausea, vomitus, cardialgia, gastrodynia, et alvi pigritia. *Anorexia* et *nausea* cibo crudo, cui ventriculus propter infirmitatem et succi gastrici inopiam dissolvendo est impar, excitantur. Hinc Cullenus ac plerique medici vomitoria ad cibum crudum evacuandum dare solebant; nec dubitari potest, quin illa molesta signa vomitione in tempus mitigentur: cùm autem vomitio, præsertim sæpiùs iterata, ventriculi vires non parum convellit, vomitoria caute dari debent. Quoties verò idonea videantur, mitiora, qualia sunt infusio chamæmeli, sinapis, aut vinum, ipecacuanhæ, an eponantur. Omnia autem vomitionis commoda, nullaque ex ejus incommodis leniorum cathar-

 ticorum

ticorum ufu parari poffunt. Magnefia, rheum, aloe, fenna, et parata ex eifdem, optimè refpondebunt.

Vomitus aqua menthæ, hauftu effervefcente, et opio componi poteft: Si moleftum hoc fignum diu perftiterit, et ventriculus præ mobilitate medicamenta affumpta rejiciat; opium, formâ enematis aut cataplafmatis cordis fcrobiculo admoti, expectationem rarò fallit.

Gaftrodynia medicamentis, quæ carminativa audiunt, oleo puta menthæ, et anifi; certiùs autem, et multo citiùs, antifpafmodicis, opio, nimirum, et ætheri fulphurico cedit: fin minus, fomentis calidis cordis fcrobiculo admotis tolli poteft.

Cardialgia, acoris ventriculi effectus, eft fignum admodum moleftum. Acor medicamentis, quæ *antacida* vocantur, falibus fcilicet alkalinis

kalinis, et terris abſorbentibus, et præcipue diætæ in acorem proclivis evitatione, corrigi poteſt. Antacidorum optima ſunt magneſia et creta, et præſertim præparata quædam ex iis, magneſia puta uſta, et potio cretacea; hæc, alvo laxa, illa vero eâdem compreſſâ, dari debet. Diluentia quoque, et etiam demulcentia acoris vim minuunt et reprimunt.

Alvi pigritia medicamentis catharticis mitioribus, et præſertim magneſiâ, rheo, et aloe, et diætâ idoneâ tollitur.

Cibus concoctu facilis et minimè in fermentationem proclivis, in omni dyſpepſiæ exemplo adhibeatur, neceſſe eſt: fruges igitur, quippe fermentationi et acori aptiores, qui a ventriculo laborant, parum idoneæ ſunt. Carnes albidæ, quales habent aves quædam, et piſces facilius plerumque concoquuntur: juniorum animalium

animalium carnes difficilius quam vitulorum ſolvi dicuntur. Carnem bubulam Celſus præſcripſit: quæ fumo indurantur, aut muriâ condiuntur et indurantur, ea ægriùs ventriculi viribus ſubiguntur. Quæ multum olei habent difficillimè diſſolvi poſſunt: juſcula haud æque facile ac ſolida digeruntur. Nullæ autem de re diatetica regulæ omnibus ægris accomodatæ tradi poſſunt: aliis enim alia eſculenta congruunt. Porro concoctio a modo, quo cibus aſſumitur, haud parum pendet; cibus modicus ſolito frequentius aſſumptus plus prodeſt, quam nimius ſimul et rariùs datus. Potus in pleriſque exemplis mera aqua eſſe debet; qui autem potionibus meracioribus diu aſſueti fuerint, his vini Luſitani aut Madeirenſis pauxillum, multa aqua dilutum, concedatur: interdum parva vini Gallici aut ſacchari Jamaicenſis quantitas, ea eſt debilitas ventriculi, et omnium quæ ſumuntur in fer-

mentationem

mentationem proclivitas, eodem modo diluta neceſſaria ſit.

Tertium conſilium, totius nimirum corporis et præcipue ventriculi virium refectio, remediis roborantibus abſolvitur. Horum autem præcipua ſunt exercitatio, frigidarium, cinchonæ officinalis cortex, ferrum, columbæ radix, gentiana, chamæmelum, et diæta idonea, de quâ ſuprà egimus. Exercitatio autem his omnibus longè præſtat: cætera quidem pro exercitationis auxiliis tantum haberi debent.

Exercitationis operandi modus facile intelligitur: omnes muſculi in actionem cientur, et venas comprimendo ſanguinis curſus feſtinatur, majorque aëris vitalis copia in pulmonem receptus vitæ flammam alit: unde omnes ſecretiones ac excretiones augentur; animus fit hilaris et fortis, major ſucci gaſtrici copia ſe-

cernitur,

cernitur, ſic ventriculi vires reſtaurantur. Cura autem adhibeatur, ut exercitatio ad ægri vires accommodetur, et citra defatigationem ſit.

Plures ſunt exercitationis ſpecies; ambulatio, ſi vires non multum franguntur, cæteris plerumque anteponenda eſt: ſi ea autem ſit debilitas, ut ambulatio ferri nequeat, geſtatio, et præſertim equitatio, quippe quâ corpus propriis viribus exercetur, optime plerumque reſpondebit. Geſtatio in rheda quorundam ægrorum viribus accomodatior erit: his corporis frictio ſuppetias haud contemnendas feret. Animus denique, quo mœſtitia et metus, quæ mali curationi inſigniter obſtant, avertantur, ſtudiis et negotiis levioribus, hilaritate, luſu, et peregrinatione, ſi res ſinant, exerceatur.

Frigidarium proximum exercitationi locum tenet:

tenet: corpus insigniter roborat, modò ritè adhibeatur. Cavendum est autem ne frigus nimium sit, aut æger in aqua diutiùs maneat; si nimium enim fuerit, vel nimis diu adhibitum, corpus mirum in modum infirmat, et non raro tremores, et interdum paralysin et mortem, demum inducit. Nullus verò frigoris gradus definiri potest, qui omnibus ægris aptus sit; ægri autem monendi sunt id frigus non esse nimium, neque diutius continuatum, quod brevis tantum artuum tremor, et brevi rubor, calor et humor, aut cutis saltem mollities, et musculorum vigor, et bona ciborum appetentia, et animi hilaritas, excipiunt; contrà eum frigoris gradum esse nimium, quem magnus et diuturnus tremor, vultûs pallor, artuum debilitas, animus demissus, et nulla cibi appetentia subsequuntur.

Verisimile est frigidarium prodesse, aliquâ

ſaltem ex parte, per ſtimulum validum quem ſubitus in aquam gelidam deſcenſus toti corpori impertit: lavatio igitur frigida ei maxime profutura videtur, qui parum diu in aqua manet, neque in ea natat, ſed ſemel tantum ſe in eam præcipitem dat, idque, prout vires ferant, repetit.

Cinchona officinalis omnium forſan roborantium, quæ ex frugibus derivantur, optimum eſt: pulveris, infuſi, extractive forma, prout ægro arrideat, adminiſtrari poteſt. Inter amara, colomba et gentianæ radices anteponenda videntur: Profeſſor Hope extractum chamæmeli florum cum ferro vitriolato conjunctum pro remedio efficaci habet. Alia quidem remedia, acidum, ſcilicet, ſulphuricum dilutum, et gas oxygenium, haud parum commendantur; illud quidem ſubinde datum ſæpe prodeſt; hoc quoque, quippe quod animum

mum exhilarat, et calorem gratum per univerſum corpus diffundit, et arteriarum pulſus validiores et frequentiores reddit, inſignem interdum ægritudinis levationem peperit. Scintillæ denique electricæ e cordis ſcrobiculo elicitæ, ventriculi actionem ciendo interdum profuerunt.

FINIS.

EXCUDEBANT C. STEWART ET SOCII,
ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.